

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 302 (3434) szám KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP Nagyváradi, Telefon: 12-27.

Magyarország elleni hazugsághadjárattal és gyűlölködő uszítással ünnepelte meg Románia az „egyesülés” évfordulóját

„Ezeréves jogokról”, az „igazság napjának felvirradásáról”, „örök időkre való egyesülésről” beszéltek a szónokok és Nagyrománia térképét közlik a lapok

Románia most ünnepelte az 1918. december elsejei egyesülési évfordulót. Az ünnepségen elhangzott beszédek s az évfordulóval kapcsolatos sajtómegnyilvánulások méltóak voltak Romániához s mindahhoz, amit ez az állam képvisel. Megértjük Románia lelkiállapotát. Szörnyű dolog az, amikor a vágyalmok semmivé válnak, amikor az élet könyörtelen reáilitásai rövid évek leforgása alatt ismételtelen figyelmeztetnek a vastörvényekre, amelyeket nagy szavakkal, mellőngetéssel, tények hamisításával, sőt fegyveres erőttel sem lehet megállítani. Az események kísértének... Nekünk nincs mit idegeskednünk. Igazságunk, — a történelmi tények tudatában és ismeretében ma még éberem figyeljük a túlról jövő megnyilatkozásokat abban a biztos tudatban, hogy az igazság ügyis mégis győzedelmeskedik.

A túlsó oldalon ezerévről, ezeréves jogról eltéphetetlen lelki kapcsolatról beszélnek. Mi az a 22 év, amit valóban itt töltöttek el, az évszázadokhoz? Miért érezték itt magukat csak átutazóknak, miért nem volt egy nyugodt évük, hónapjuk, vagy csak napjuk is ezen röpké idő alatt, miért volt mindig kétségbeesett a lelkiismeret s rettegett a jövő? Románia akkori urai mindig bizonyosak voltak afelől, hogy a történelem ellen szavakkal hadakozni — meddő dolog.

Barthou, a tragikus sorsú francia külügyminiszter, akire még Antonescu úr sem foghatja rá, hogy magyar rajongó volt, a harmincas évek elején, romániai útja során elmondott beszédeiben magáévá tette a román „történelmi” álláspontot. Abban az időben ugyancsak nagy volt a feszültség a két ország között, ezúttal a balázsfalvi események miatt. A magyar parlament tiltakozott a történelmi hamisítások ellen s a Budapesten keresztül hazatérő politikus, zöldfrakkos akadémiai tag, míg az express vigan csatogott a tatabányai szénbányák környékén, az étkezőkocsiban interjú adott. Megígérte rövid vita után, hogy szintén tanulmányozza a kérdést és biztosítja ugyanazt a publicitást, a történelmi jelentőségének ígérkezett revideálásnak, amit a Romániában elmondott beszédek kaptak. Sajnos, Barthou ezt az ígértét már nem tudta teljesíteni. De talán nem lenne érdektelen, ha megkérdeznék Tahouisson asszonyt...

Ami pedig a budapesti bevonulást illeti, ez nem dicsősége a román hadseregnek, az akkori viszonyok között. Egyébként forduljanak Sauerweinhez. De ha őt pillanatnyilag „politikai helyzetváltozás” miatt nem érzik egészen „aktuálisnak”, — kérdezzék meg Romanelli ezre-

dest, vagy forgassák az amerikai emlékiratokat és keressék meg bizonyos Bandholz tábornok nevét. Találjanak egy mondatot, ahol a Nemzeti Múzeumról, kutyakorbácsról és egyebekről van szó. Pedig Wilsonék sem rajongtak túlságosan a magyarságotért... A román sajtó hangját nem tudjuk kö-

Antonescu szózata

A szerdai román lapok-majdnem egész terjedelmüket az egyesülés évfordulójának szentelik. Vezető helyen közlik Antonescu tábornok szózatát, mely többek között ezeket mondja:

December 1. a nagy egyesülés negyedszázados évfordulója volt számunkra és mások számára. Az évforduló alkalmából kegyeletes megemlékezéssel gondolunk mindazokra, akik Erdélyért harcoltak és meghaltak, akik hittek Erdélyben és érte magukat feláldozták. Gondolkozzunk el tetteiken és mint szigorú parancsokat kövessük azokat

A Porunca Vremii vezércikke szerint 1918 decemberében „örök időkre” kiegészült a román nép és „örök időkre” csatlakozott az országhoz a legtöbbit szenvedett tartomány, Erdély, a románság bölcsője és a román nemzeti öntudat vára.

— Egyesek azt állítják — folytatja a cikk — hogy kilenc évszázaddal ezelőtt Erdély még lakatlan terület volt, anóvá a románok mint pásztorok csak a XIII-ik században kerültek be. Ezt az állítást külföldi neves tudósok cáfolták meg. Az igazság napja közeleg és amikor újra

„Nagyrománia” térképe az erdélyi városokkal

A Timpul közli Nagyrománia határvonalait anélkül, hogy feltüntetné a városokat, vagy folyókat. A románság jogos határok között elterülő hazát akar magának — írja a lap.

A Vasta Jeközli Nagyrománia térképét de feltünteti az erdélyi városokat is és a térképen vastag vörösbíttükkel a következő szöveg áll: „Gyulafehérvár parancs és törvény”. A lap I. Ferdinánd magyar király állítólagos írására hivatkozik, amely elismerné, hogy a románok a rómaiak egyenes leszármazottai.

A Curentul állítása szerint bármilyen megsértése az 1918 december 1-én hozott politikai aktusnak csak időleges marad, tekintve a román nép egységre való törekvésének erejét. Az 1918-as akció leggyenyesebb, bármilyen új európai rend-

vetni. Egyszerűen nincs rá szükség. Atengedjük, meghagyjuk nekik.

Idők jele ez a romániai ünnepség. A huszonkét év lassan feledésbe merül, s mi történelmi hivatásunk tudatában ott állunk, ahová sorsunk rendelt. És ott maradunk, míg egy magyar él a Kárpátonkon innen...

megvalósul az igazság, még tündöklőbb lesz, mint 1918 december elsején volt.

A lap közli Antonescu helyettes miniszterelnök cikkét, amely szerint Erdély számunkra nem egy bizonyos föld vagy tartomány, Erdély az ő lelkiük.

Az Ordinea azt írja, hogy a román sohasem áhítozott mások javai után, sőt mindig tiszteletben tartotta azokat. Nem engedi azonban, hogy saját javaitól megfosszák, azt védi körömszakadtáig.

A Curentul szerint a románság szent meggyőződése, hogy el kell jönnie annak a napnak, amikor a román nép újból összes javainak birtokába jut. A lap egy másik cikkében azt írja, hogy 1918-ban az egyesülés minden előzetes propagandá nélkül, spontán módon jött létre. Egy harmadik állítás szerint Erdélynek Romániához való csatlakozása mellett szavaztak a szászok és a svábok is. A lap a továbbiakban még azt írja, hogy a román ifjúság tudja, hogy nem várhat senkitől semmit, csak önmagától. A kiegyezésűt Románia „nehéz küzdelem” eredménye volt és néhént a tegnapi Románia, a holnapi Románia is küzdelem eredménye lesz.

is jöjjen. A lap egy másik cikkében az 1913-as időkkel foglalkozva azt írja, hogy a városvásárlhelyi magyar ezred laudert elpusztított, ami útjába került és a Horridnál is rosszabb sorsra jutottak azok, akik ellent mertek állani.

A román rádió műsora keretében erdélyi román zenét közvetített, majd beszéd hangzott el, amely szerint 1918 december 1-én történelmi és nemzeti jogokra hivatkozva, a nép akaratából mondták ki Erdély csatlakozását az Októrsághoz.

— Erdélyt — folytatta a román rádió — mindig el akarták özőnleni az idegenek, akik kirabolták, kifosztották szép ország részünket, azonban hiába volt az idegnek tülekedése Erdély rabságában is mindig román maradt, mindig Nagyromá-

nia szíve volt. A román hadsereg 1918-ban győzelmesen átlépte a hegyeket és nemzeti történelmi jogok alapján vette ismét birtokába Erdélyt.

A zeneszámokkal tarkított beszéd ezután azt mondotta:

— Énekekkel fejezzük ki most azokat a reménységeket, amelyeket most még nem lehet szavakkal kimondani.

E szavak után erdélyi román dalt közvetítettek, amely a keserű rabságról és a felszabadulásról szól. Végül ezeket mondotta a beszéd:

— Emlékezzék rá mindenki, hogy Románia milyen vérdózatokat hozott a kereszténységért. Bizzunk a román igazság kivívásában és a román nemzeti vágyakozások beteljesülésében. Bizzunk abban, hogy a háború befejezése után is nem csorbítják meg azokat az ősi jogokat, amelyek Erdélyre vonatkoznak.

„Egyesülési” ünnepségek az összes hivatalos személyek részvételével

Bukarestből jelentik: A december elsejei egyesülési ünnepségek hivatalos Te Deummal kezdődtek, amelyen résztvettek a kormány tagjai, a királyi ház tagjai, valamint a katonai és polgári hatóságok vezetői. A Te Deumot a patriarcha celebrálta.

Ezután az Astra rendezésében ünnepély volt, amelyen résztvettek az összes kulturális és hazafias szervezetek erdélyi és okirályságbeli képviselői. A résztvevők névsorából hiányzik Maniu Gyula neve, holott a megjelentekről készített és a napokban közzétett képen az első sorban látható. A megnyitó beszédet Stefan Pop tanár, az Astra bukaresti tagozatának elnöke tartotta, aki miután méltatta az egyesülés tényét, többek között a következőket mondotta:

— Észak-Erdélyt újból elidegenítették tőlünk. Ugyanazt kiáltjuk ma is, amit 1918-ban: „Nem élhetünk tovább szétválasztva”. Ma már az egész világ tudja, hogy mi vagyunk Erdély őslakói, mi ott születünk és Erdély mindig a miénk volt. Az igazságot nem lehet megtörni. A román nemzetnek győznie kell. Küldjük meleg testvéri üdvözlésünket azokhoz, akik a határokon túl élnek és akik lélekben most is velünk vannak és akik várják az igazság napját.

Ezután Pacliseanu tartott beszédet, aki ugyancsak az egyesülés tényét méltatta.

— Gyulafehérvár megvalósította a teljes egyesülést — mondotta. — Egyháznak templomait romba akarták dönteni, annak azonban csak a fedelét tudták megrongálni, az alapok érintetlenek ma-

Prima kivitelű
arany és króm
svájci órák

ÁCS TIBOR

Nagy választékban valódi és hamis ékszerek.

Nagyvárad, Széchenyi tér 6. szám.

Alkalmi és ünnepi ajándéktárgyak!

Ekzer- és óra javítások!
Üléső karácsonyi ajándékvasár!

radtak. A templomok megrongált fedelének egyrészt a román katona már kijavította. Megingathatatlanul állva a templom alapjain, győzünk vagy elveszünk, mert nem adhatjuk fel azt, amit nem lehet feladni.

Ezután erdélyi román költők verseit adták elő: Istentiszteletet tartottak a bukaresti görögkeleti templomban is. Az istentiszteleten megjelentek névsorából ismét hiányzik Maniu Gyula. Az észak-erdélyi menekültek kulturális otthona felvonulást rendezett és megkoszorúzták az egyesülés harcosainak szobrát.

Délután a Mihály Király Kulturális Alapítvány rendezésében ünnepély volt, ahol a szónokok ugyanezek az egyesülést méltatták. Megünneplelte az évfordulót Antonescu tábornagy testőrezrede is, ahol az ünnepi beszédet a tábori püspök tartotta, kiemelve Antonescu tábornagy érdemeit, kifejezve azon óhaját, hogy minél hamarabb egy királyi korona alatt láthassa egyesülve a mindenhol élő összes románokat.

A román kormány hivatalos álláspontja

Nagysebességgel zajlott le Gyulafehérvárott, ahol a kormány képviselőiben Petrovici nemzeti kultúrakisztér jelent meg. Vasile Baba esperes imájában többek között a következőket mondotta: Rövid volt örömmünk, mert két évvel ezelőtt lekerült újból vezércink zászlaja és megaláztatott. A történet igazságtalanság és keserű fájdalom mély bánatot keltett szívünkben. Adjon erőt és hatalmat a román hadseregnek a Mindenható, diadalra vinni a szent román igazság zászlaját. Az istentisztelet után következett az ünnepség, amelyen számos beszéd is elhangzott.

Ulea, az Astra tagozati elnöke megállapította, hogy az ünneplők sorából hiányzik a kolozsvári román püspök. Azon reményének adott kifejezést, hogy a román igazság végül is győzedelmeskedni fog.

Lupus egyetemi tanár hangoztatta, hogy a mai helyzet nem alkalmas az ünneplésre. A Gyulafehérvárott hozott egyesülési határozatot és a román egyesülés határozatát nem lehet megsemmisíteni.

Az ünnepi beszédet Petrovici miniszter mondotta. Hangoztatta, hogy a román nép ezerévi várakozás után 1918-ban végre megvalósulva látta azt az álmát, amelyért annyit szenvedett. Az 1918-ban kiegészült Romániára újabb csapások szakadtak rá, amelyek következtében az ország területének egyrészt elvesztette. Antonescu tábornagy államvezető, valamint Antonescu Mihály helyettes miniszterelnök és külügyminiszter pár alkalommal már leszögezték a hivatalos álláspontot az erdélyi kérdésben. Igy Antonescu tábornagy 1940. december 1-én és 1943 július 13-án, Antonescu Mihály pedig 1942 má-

cius 19-én és 1942 május 31-én Nagyszabadoson mondott beszédekben ismertették a román kormány állá-

A Curentul Budapest „dicsőséges elfoglalásáról“

A lapok külön cikkeiben méltatják az egyesülés jelentőségét. Az Universul december 3-iki számában hangoztatta, hogy Erdély öslakói már a történelem előtti időkben is a románok voltak. Évszázadokon keresztül élt a románországban az a vágy, hogy őket a Kárpátok hegysége ne szétválassza, hanem egybekapcsolja. Vágyuk 1918-ban valóra vált és a mindig román Erdély csatlakozott az anyaországhoz.

A miniszter beszédét azzal a reménnyel fejezte be, hogy rövidesen újból fel fog ragyogni az igazság napja, amely dicsfényrel veszi körül majd az egyesült határokat.

pontját. Petrovici miniszter azután felolvasta a fentemlített beszédek, majd a következőket mondotta: Ez volt tehát a kormány hivatalos álláspontja az erdélyi kérdésben. Kormányunk nevében kijelenthetem, hogy ma is ez a hivatalos álláspont.

Ennek az álláspontnak megváltozása csak akkor következhet be, ha majd valóra váltak azok a jogok, amelyek öntudatunk és akciónk alapjait képezik.

A Viata december 3-iki száma rámutat arra, hogy Románia kiegészítése nem diplomáciai akciók következménye volt, hanem a románok megmáshatatlán egyesülési akaratából fakadt. A román nép ezen akaratát nem semmisítheti meg semmiféle erő vagy hazugság.

A Capitala december 3-iki számában az egyesülés évforduló alkalmából a román hadsereget dicsőíti. Többek között a következőket írja:

— A Kárpátokon túl terjedt a román Erdély, amelynek román lakossága igen sokat szenvedett az idegen járom alatt. Amikor végre bekövetkezett a rég várt nap, amikor az igazságtalanul bilincsek-

Mozik műsora:

APOLLÓ: Párizsi románc,
BELVAROSI: Kölcsonkért térjek,
CASINO: Hazajáró lélek,
KORONA: Ilyen a feleségem.

be vert nép diadalujongásba tört ki, 1918-ban az okiráltságbeli katona bátran készenállva minden áldozatra, kiragadta a jogtalan elnyomás alatt tartott erdélyi román földet.

A Curentul december 3-iki számában Boscha Marin ugyancsak a román hadsereget dicsőíti.

— Amikor a román hadsereg — írja többek között — átlépte a Kárpátok vonalát és eltávolította a kétféjű sással díszített határozlopokat, azok a román anyák, akiknek fiai magyar börtönökben sínylődtek, nem hullatták könnyeiket. A román hadsereg útja Erdélyben és Magyarországon egész Budapestig a dicsőség és győzelem útja volt. Augusztus 4-én a román hadsereg elfoglalta Budapestet, hogy megbosszúlja az ezeréves lealázást. A hadsereg útja nekünk megjelöli azokat az utakat, amelyeken haladnunk kell.

Ugyancsak a Curentulban Spacea, az egyesülést megelőző történelmi eseményeket ismerteti.

Minden támadást eredményesen visszavertek a németek a Szmolenszk körüli csatában

Gomeljtől nyugatra és északra meglepetésszerű ellentámadásra indultak a németek — Délolaszországban körülzárták a betörési helyet és szintén ellentámadásba mentek át

Berlinből jelentik: (MTI) A keleti arcvonal déli szakaszán folyó hadműveletről jelenti az Interinf:

A krími arcvonalon é a nikopoli hídfőnél csak a helyi jelentőségű harcokra került sor. A nagy Dnyeper kanyarulatában is jelentősen enyhült a bolsevista támadások ereje. Ezzel szemben Kremencsugtól délre és délnyugatra élénk harcokra került sor, főként néhány helység birtokáért. A bolsevisták itt nagy erőt

vonultattak fel, amelynek nyomásától a támadási térség egyik helyén az arcvonal néhány kilométer mélységben hátra tolódott. Egyébként kemény és elkeseredett harcokban a németek minden átmeneti betörést ellentámadásokkal visszavertek és a fő arcvonalat teljes kiterjedésében megtartották. A bolsevisták jól megerősített állásaik egész sorát kénytelenek voltak feladni.

támadásokat többszáz repülőgéppel és súlypontszerűen bevett tüzérséggel támogatták. A három napig ide-oda hullámzó küzdelem után nagyon súlyos áldozatok árán a briteknek mindössze négy kilométernyi mélységben sikerült betörniük. A német csapatok anélkül, hogy az ellenség megakadályozhatta volna, körülzárták a betörési helyet és megkezdték az ellentámadást.

Rómából jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Szerdán angolzász bombázó repülőgépek ismét súlyos támadást intéztek Torino városa ellen. Különösen súlyos károkat szenvedtek a sűrű népességű és a munkás városrészek. Mint Genovából jelentik, szerdán ellenség bombázógépek átrepültek a város felett Sestri—Levante irányában, amelyet újonnan bombáztak.

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti: Az 1943. év elmúlt 11 hónapjában, tehát januártól november 30-ig a német légiőr Németország és a megszállott nyugati területek felett 4600, a földközi tengeri térségben 2563, a haditengerészeti területek felett 4600, a földközi tengeri térségben 2563, a haditengerészet az összes harcatereken 822 angol és amerikai repülőgépet semmisített meg. Ezzel az angolok és északamerikaiak ezen idő alatt 7986 repülőgépet veszítettek.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Megállapították, hogy a szövetségesek 1939 szeptember elsejétől több, mint 35 millió bruttóregiszter tonna hajóteret veszítettek, tehát annyit, amennyi Angliának és az USA-nak együttes birtokában volt. Az utolsó 11 hónapban Anglia 500 ezer tonna hajóteret épített, ezzel szemben több, mint két és félmillió tonnát veszített.

Neveljné további térnyerésre vezettek a német vállalkozások

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti: Gomeljtől nyugatra és északra december elsején több német erőcsoporth meglepetésszerű ellentámadásra indult és a bolsevistákat súlyos veresésségek mellett visszavetette. Kricsovtól nyugatra az utóbbi napok súlyos harcainak tovább folytatódna. Néhány helyen a támadóknak sikerült a német vonalakba benyomulniuk. A betörési helyeken folyó harcok. Rendkívül elkeseredett küzdelmekre került sor a Szmolenszktől nyugatra fekvő térségben a nagy bolsevista támadó hadművelet folyamán. E harcok térségben 22 lövészadosztályt és 5 páncélos hadosztályt vetettek harcba e valóban gyilkos csatában az oroszok. Az elkeseredett küzdelemben, amely a

világító gránátok gyenge fényénél az egész éjszaka nem csökkenő és megketőzött hevességgel folytatódott, a német csapatok a bolsevista harci kötelékek ismételt harcavetése ellenére ismét minden támadást eredményesen visszavertek. A keleti arcvonal középső és déli szakaszán a harcok csütörtökön a kora reggeli órákban ismét teljes erővel fellángoltak. Még nem állnak pontos végleges számadatok rendelkezésre, de tekintettel a bolsevisták véres veszteségeire, a szerdai eredményeket teljes elhárító győzelemként lehet elkönyvelni. Helyi német vállalkozások a Nyevelj kanyarulatban további területnyerésekre vezettek.

35 millió tonna hajóteret veszítettek a szövetségesek a háború kezdeté óta

Berlin. (MTI) A Német TI jelenti: November 29-én, hosszas előkészítés után, megkezdődött a 8-ik brit hadsereg új támadása a délolaszországi

haretér keleti szakaszán a német állások ellen. Az angolok erőiket összpontosították egy 10 kilométernél keskenyebb arcvonalszakaszra és a

Házat, birtokot, szőlőt
eladni, venni
akar, keresse fel
PRÁGER ügynökséget
Telési-utca 38. szám.

Tebrizben kezdődtek meg Roosevelt, Churchill és Sztalin tárgyalásai

Csang-Kai-Sek és felesége Kairóból visszautazott Kinába — Török aggodalmak Irán sorsa miatt

Törökországra újabb erős nyomást fejtenek ki a szövetségesek a tebrizi értekezlet után

Stockholm. (MTI) *Stalin, Roosevelt és Churchill tárgyalásai ankarai jelentések szerint Tebrizben már meg is kezdődtek.* — jelentik a csütörtök esti svéd lapok. Ugy hiszik, hogy a tebrizi értekezletet *Majski* készítette elő, aki a londoni látogatásáról hazatérőben Kairót és Teheránt is érintette.

Egész Iránban befolyást követel Moszkva

Genf. (MTI) A Német TI jelenti: **Londonból jelentik, hogy a teheráni megbeszélésekről kiszivárgott hírek szerint, annak fő-tárgyát, a szovjetnek közép- és távolkeletre vonatkozó terjeszkedési igényei alkotják. A szovjet egész Iránban befolyást követel, hogy kijárata legyen a Perzsa-öbölhöz. Stalin követeli a londoni lengyel emigráns kormány, valamint az észti és litván diplomáciai emigráns képviselők megszüntetését. Targyalni fognak továbbá a második arcvonal ügyéről.**

Amszterdam. (MTI) A Német TI jelenti: **A brit hírszolgálat jelenti, hogy Csang Kai Sek és felesége, a kairói konferencia után, visszatérnek Kinába.**

Hogyan fogadja Sztalin Iránban szovjet földön szövetséges társait

Isztanbul. (MTI) A Német TI jelenti: **November 28 óta, tehát attól kezdve, amikor Roosevelt és Churchill elhagyta Kairót, a teheráni rádióállomások megszüntették adásukat. Isztanbuli körökben ebben annak a hírnek megerősítését látják, hogy a hármast értekezlet Iránban lesz. Az a megfontolás „Stalin Oroszországot nem akarta elhagyni” és az angolszász államférfiakat Irán területén várja, nem talált ezekben a körökben kedvező fogadtatásra, azt olvassák ki, hogy Irán északi részének jelenlegi megszállása nem átmeneti jellegű, hanem egyenlő a Szovjetunióba való bekebelezéssel.**

Igy a Tasvirí Sikiar kifejezésre juttatja, hogy

Sztalin az értekezlet helyét nem tekintí a szovjet határon kívülállónak. Irán egyrésze már két év óta szenved az orosz megszállást. Így fogadja tehát Sztalin a nyugati hatalmak képviselőit orosz városban.

A lap azután sajnálkozását fejezi ki Riza Phlevis lemondása miatt. A sajtó az előző években Törökországban járt és mély benyomást tett a törökökre. Irán

bizonyára boldogan venné, ha ebben a történelmi órában régi uralkodója irányítaná sorsát.

Mit tartalmaz a cseh-szovjet egyezmény

Bern. (MTI) Londoni illetékes csehszlovák körök szerint a cseh-szovjet egyezmény nem tartalmaz titkos bázisokat. Az egyezményrel kapcsolatban csehszlovák körökben négy pontot emelnek ki: 1. Csehszlovákia igényt tart arra, hogy a jövőbeli közép-európai biztonsági rendszerben kulcsállása legyen. 2. Azzal, hogy a Szovjetunió 20 éves szerződést köt egyenlőt kormányval, kifejezi azt, hogy Csehszlovákiát támogatni akarja. 3. Ennek a szerződésnek fontossága követeli egy erős, önálló Csehszlovákia létesítését, amely kelettel és nyugattal egyaránt szövetséges, mert ez az európai béke érdeke. 4. Az egyezményhez más államok is csatlakozhatnak. Ez az egyezmény elene szegül minden olyan összefogásnak, amelyet a szovjet ellen szerveznének meg.

Az idegháború újabb csatája a hármast találkozó

Amsterdam. (MTI): A brit hírszolgálat jelentése szerint Churchill, Roosevelt és Sztalin megérkezett Tebrizbe. Az értekezlet a három államférfi között már megkezdődött.

Ankara. (MTI) Az *Interinf* jelenti: Ankarai diplomáciai körök szerint minden olyan eredményt, mely a hármast értekezlettel összefügg, biztonsági okokból mély hallgatásba burkolnak. Mindamellett diplomáciai körökben sikerült valamit megtudni legalább is azokból a véleményekből, amelyeket az értekezleten résztvevők

képviselnek. Különösen gyakran hallani azt, hogy

az értekezlet eredményeként újabb erős nyomást fejtenek ki Törökországra, tekintet nélkül a török véleményre.

Érdekes módon Rooseveltet, aki ebben a kérdésben a megbeszélésben résztvevő társaival minden tekintetben egy véleményen van, mint különleges hajtóerőt jelölik meg. Azt hiszik, hogy ez az Egyesült Államok belső viszonyaira vezethető vissza és az említenek arra a törekvésre, hogy

a nemsokára megkezdődő választási hadjárat megkezdése előtt jelentékeny politikai eredményt mutasson fel, ami annál szükségesebb, mert az amerikai csapatok Olaszországban véres veszteségeket szenvedtek anélkül, hogy az Egyesült Államok hadvezető-

sége megfelelő eredményt csikart volna ki. — és mindenképp szükséges ez a Csendes tenger vizein lejtázdott legutóbbi események miatt.

Japán kárára emelt szovjet területi igények hírére terjesztik angol részről

Szovjet részről — úgy látszik — az értekezleten újabb erős nyomás várható a második arcvonalra vonatkozóan. A Szovjet valószínűleg azt az értekezletre hangoztatja, hogy a német-szovjet arcvonalon a harcok már hetek óta súlyos veszteségek mellett játszódnak le, ami szovjet vélemény szerint arra vezethető vissza, hogy a nyugati hatalmak nem tehermentesítik katonailag a Szovjetet. Nagy figyelemre méltatják Ankarában azt a tényt, hogy angol részről az értekezlettel összefüggően azt az állítást terjesztik, hogy a Szovjet jelentékeny területi követeléseket emelt Japán kárára, míg eddig csak Kelet-Európára és a Balkánra vonatkozó szovjet igényeket ismerték. Azt hiszik, hogy e mögött az újonnan hangoztatott keletázsiai szovjet igények mögött nem annyira angol, mint inkább amerikai tervek rejtőznek. Általában az a vélemény, hogy az Egyesült Államok nyomatékosan előtérbe helyezik a Japán elleni háborúban való segélynyújtást. Azokról az angol kívánságokról, amelyeket az értekez-

leten támasztottak, ankarai körökben kevesebbet beszélnek. Az a vélemény alakult ki, hogy

Churchill nem annyira követelésekkel állt elő, mint inkább védekezett a szovjet és az amerikai követelések ellen, amelyek a második hártér kérdését és a keletázsiai hadviselést illetik.

A lengyel kérdés ankarai vélemény szerint az értekezleten kétségtelenül szóba került, azonban az ismert szovjet álláspont miatt hasonlóan intézték el, mint annakidején Moszkvában. Egyébként Ankarában az a meggyőződés, hogy az értekezlet kifelé jelentkező eredménye már csak a gyakorlati határozatok megalkotásának ténye miatt is csaknem kizárólag hírverő természetű lesz. Ezzel összefüggésben az értekezlet mint az idegháború egyik új csatája jelentkezik. Semleges körökben azonban az eddigi tapasztalatok alapján kételkednek abban, hogy ilyen vállalkozások hatást gyakorolhatnak a tengelyhatalmakra.

Smuts délafrikai miniszterelnök szerint

Szovjetország lesz a háború után Európa egyedüli ura

Lisszabon. (MTI): Smuts délafrikai miniszterelnök a birodalmi szövetség egyesült királyságbeli alosztálya előtt november 26-án beszédet mondott. — mint az angol híriroda jelenti. A beszédet röpirat alakjában most tették közzé. A beszédben Smuts azt javasolta, hogy a háború után az Egyesült Államok, Oroszország és Nagybritannia alakítsanak hármasszövetséget, melyet az elnyomott európai kis nemzeteknek szoros egységbe tömörült szövetségével erősítsen meg. A három nagyhatalomnak kell megerősíteni az irányítást a háborúban és békében és felelősnek kell lennie a biztonságért, valamint a világ békéjéért.

Az én Európa — ugymond — megszűnt, térképét felgöngyölítették és az új térkép szemünk előtt alakul ki. A háború végén három nagy

hatalommal lesz kevesebb. Franciaország letűnt. Ha valaha fel is tűnik, az kemény és hosszú erőfeszítésbe kerül. Olaszország és Németország is le fog tűnni. Hátramár tehát Nagybritannia és a Szovjet Szovjetország Európa új őriása, amely az egész földrészt maga alá gyűri. A többi leverik és így egyedül lesz Európa ura. Hatalma azonban nemcsak ezért lesz nagy, hanem inkább azért, mert a Japán birodalom is megsemmisül és ennek következtében eltűnik minden fékező és ellensúlyozó erő keleten. Azután itt lesz Nagybritannia, amely azonban gazdasági szempontból segény ország lesz. Európán kívül az Egyesült Államok lesz a harmadik nagyhatalom.

— A háború után i béke kérdése oly bonyolultnak látszik — fejezte

KARÁCSONYI VÁSÁR december 5, 6, 7 és 8-án

a Katolikus Körben. — Rendezik a **Lorándy Gusztáv Egyesület** és a **Szent Monika Közösség**

be beszédét Smuts. — hogy meg kell elégedni a részleges fegyverszünettel, amely alatt általános békeértekezletre gyűlnének össze. Talán hosszú évek telnek majd el, amíg meglesz a végleges döntés.

Baross Szövetségi hírek

A Baross Szövetség felhívása és kérelme Nagyvárad thj. város fogasztó- és vásárló közönségéhez: Tekintettel azon körülményre, hogy a fűszer, vegyes, csemge, élelmiszer s szatós Baross-keresztény kereskedők, valamint a sütőiparosok, továbbá a piaci bódékban kenyérsütők üzleteiket vasárnap zárva tartják egységes határozatuk, valamint a Polgármester ur 23.832—1943. p. m. sz. alatt kiadott vasárnapi üzletzárásra vonatkozó rendelete alapján, ezután is kérjük a vásárló közönséget, hogy minden fontos szükségleteit péntek és szombati nap folyamán beszerezni szíveskedjenek saját jólfelfogott érdekeikben. Fenti Baross-keresztény eszméket ocselkedetekben is kellő érvényesítéséhez kérjük a vásárló közönséget szíves hozzájárulását, jószándékát és megértő támogatását.

A Baross Elnökség.

A Baross Szövetség felhívása a cipő-főmégtermelő szakosztály elnökségéhez és az összes cipő főmégtermelő tagokhoz: Ezután hívjuk meg fentieket folyó hó 3-án, pénteken délután, pontosan 7 órakor kezdődő szakosztályi nagygyűlésre. Kérjük, hogy az összes érdekelték saját érdekükben úgy szakmabeli, mint egyéb igen fontos megbeszélés és értekezés, valamint függő ügyeknek végérvényes elintézése végett mulhatatlanul megjelenni szíveskedjenek. Az Elnökség.

A magyar követség épülete is elpusztult Berlin bombázásakor

Az épen maradt Collegium Hungaricumba tette át működési helyét a követség — Új munkához kezdett Berlin a pusztulás éjszakái után

Berlin. (MTI) A német birodalom fővárosa ellen megindított nagyarányú léghadjarat több mint egyhetes multra tekinthet vissza. Megállapítható, hogy az ellenség a Berlin ellen megindított légi hadjárattól a német nép háborus ellenálló erejének meggyöngyítését és az állami gépezet megsemmisítését várja. Nem lehet tudni, hogy miképpen fejlődnek tovább a dolgok, de valószínűnek látszik, hogy a német nép erejét a leg-súlyosabb támadásokkal sem tudják megtörni. A katasztrófát követő napon a megmaradt millió munkások már nem csupán a romok eltakarításához fogtak hozzá, hanem új munkához is kezdtek. Az élelmiszer-ellátást sikerült a rendes kerékvágásba juttatni. A berlini lakosság nagymennyiségű élelmiszer pótdagot kapott. Az elpusztított gyárak munkásait olyan üzemekben helyezik el, ahol a legnagyobb szükség van rájuk, mert a frontot nem szabad cserbenhagyni, az arcvonalon nem szabad megérezni az üzemek pusztulását. Ez egyébként a jellemző nemcsak Berlinben, hanem egész Németországban is. — A magyar követség több más követséggel együtt szintén elpusztult. A magyar követség tagjai számos berendezési tárgyat megmen-tettek, a korábban nélkülözhetőket pedig már régebben biztonságba helyezték. A magyar intézmények közül

Súlyos és véres harcok várhatók a távolkeleti vizeken

Délolaszországban is nagy harcokra van kilátás

Berlinből jelentik: (B. T.) A német fővárosban az a vélemény alakult ki, hogy a délolasz harcok nyugati szakaszán nagy harcok várhatók. Német katonai körök hangoztatják, hogy a németek felkészültek bármilyen, a harcok mögötti angolszász partraszállás lehetőségére is. A németek a Sangro-völgy északnyugati magaslatain védelemre rendezkedtek be.

Nápolyból jelentik: (B. T.) Montgomery főhadiszállásáról érkezett jelentés szerint Középoroszországban az időjárás rosszabbodott. Az állandó esőzés teljesen feláztatta az utakat, amelyek járhatatlanok. Ennek következtében nem számíthatnak a hadműveletek meggyorsítására.

Berlinből jelentik: (B. T.) Pearl Harbouri jelentés szerint, egyre szaporodnak annak jelei, hogy a legközelebbi hetekben és hónapokban óriási kiterjedésű vonalon, a Kurilli-szigetektől egészen a Salamon-szigetekig súlyos és véres harcokra kerül sor a tengeren. Erre abból következtetnek, hogy a szövetséges főparancsnokság a japán szigetláncolatot kívül hatalmas hajóhadat vont össze. — Valamennyi rendszerű hadihajók százain kívül számos szállítóhajó is működik és viszi a szövetséges csapatok százezreit. Japán is megtette a szükséges intézkedéseket. A felderítő repülőgépek már jelentették, hogy óriási erősítéseket és a japán hajóhad legjobb eszközeit küldték a veszélyeztetett részekre. Amerikai részről megjegyzik, hogy az atlanti tengeri csata helyzete, valamint új hajóépítések lehetővé tették, hogy jelentős erősítéseket küldjenek a Csendes tengerre, ahol a japánokat mindenben tulszárnyaló

hajóhadat vontak össze.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: December 2-án az esti órákban brit repülőgépek támadást intéztek a birodalmi főváros ellen. Az ellenség a támadás során igen sok negymotáros bombázót és vadászgépet veszített. Csütörtökön éjszaka, röviddel éjjel előtt több mint 30 bombázógép felvételét jelentették. A lezuhant ellenséges bombázógépek roncsai alól eddig 146 brit repülő holttestét szedték ki.

Algírából jelentik: (B. T.) Amerikai

negymotáros bombázó csütörtökön nap-pali támadást intézett Marseille ellen.

Zágrábról jelentik: (MTI) Horvát hivatalos jelentés szerint ellenséges repülőgépek egy csoportja terrortámadást intézett Mostar és néhány hercegovinai falu ellen. A támadás alkalmával az ellenséges repülők gépfegyverüket használták és tüzeltek a lakosságra.

A Sebenico ellen intézett támadás során az ellenséges repülőgépek több lakóházat találtak el.

Ünnepségek a Kormányzó úr névünnepén

A nagyváradai MÁV „Turul” Dal-, Zene- és Önképző Egyesület 1943. évi december hó 5-én 18 órai kezdettel az Almühely disztermében Kormányzó Urunk névünnepét alkalmasból hazafias ünnepélyt rendez a következő műsorral: 1. Himnusz. Előadja az Egyesület ének- és zenekara. 2. Ünnepi beszéd. Elmondja: Karsay Ferenc MÁV főmérnök, osztálymérnök. 3. Babics: Fohász. Előadja az egyesület ének-kara. 4. Ambarus G.: Imádkozzunk Érte. Szavalja: Takács Endre MÁV s. tiszt. 5. Erkel: Hunyadi induló. Előadja az egyesület zenekara. 6. Palyi I.: Horthy Miklós. Szavalja: Drimmer Éva polg. iskolai tanuló. 7. Hubert: Fohász. Előadja az egyesület ének- és zenekara. Vezényel: Kovács Győző tanár, Vincz László zenekarvezető. Belépődíj nincs. Műsor megváltása kötelező.

A Kormányzó Úr névünnepét mel-tó keretben ohajtja megünnepelni a Hegykultúrtház, mely ugyanakkor kegyelettel emlékszik megalakulásának 10 éves évfordulójára is. Az ünne-pély, mint a Népművelési Bizottság tevékenysége, a Hegykultúrtház helyiségében (Vörösmarty-u. 44. szám) december hó 5-én délután fél 5 órai kezdettel lesz a következő műsorral: 1. Fohász a Kormányzóért. Énekl: Mayer György. 2. Ünnepi beszéd. Tartja: Balázs Zsigmond, tanítókép-zőintézetű tanár. 3. Himnusz. Énekl az ünneplő közönség. 4. Diszolóadás: A bor, falusi történet 3 felvonásban. Irta Gárdonyi Géza. Rendező: Balogh Sándor. 5. Az első felvonás utáni szünetben: Visszapillantás a 10 esztendő multra. Néhány röpké per-cet szentel a hálás emlékezetnek, a mosolygó jelennek és a biztató jövő-nek egy az öregek közül, majd egy ifjú s végül egy gyermek. A Hegy-kultúrtház szeretettel várja a hegyvidék lakosságát, de szívesen lát mindenkit, aki jelenlétével hozzájárul az ünnep jelentőségének emeléséhez.

December 17-én levante-ünnepség

(Nagyvárad.) December 17-én nagy levante-ünnepség lesz a Szent László-téren, amelyen vitéz Beldy Alajos altábornagy is részt vesz. Az ünnepség a színházban folytatódik. A nagyze-básu ünnepség sorrendjének megállapítására csütörtök délelben érte-keztet volt a városházán, amelyen résztvett a főispán, a polgármester, Révész alezredes, Putnik Balint szin-igazgató és Arany Paalkal, a nagyvá-radi levanteegyesület elnöke.

Beöthy Konrád na gysikerü előadása a rákos megbetegedésről

(Nagyvárad.) A városháza diszter-mét zsűfólaság megtöltötte csütörtök-ön délután a Szabadegyetem hall-gatósalá. Dr Beöthy Konrád főorvos, egyetemi r. tanár tartott vitetett-képes előadást a rákos megbetege-désekről. Könyven érthető, világos, folyamatos stílusban előadott beszé-dében vázolta a rák elterjedését ha-zánkban. Rátért a rák lényegére, szervezetünkben való megjelenésére. Részletezte egyes szervek rákos meg-betegedéseit, a külső és a belső rákot. Azután rátért a rák gyógyíthatósá-gára, különös tekintettel a modern orvostudományi vívmányokra.

Becslőbizottságokat alakítanak a zsidóktól átvett ingatlanok ügyében

A Hivatalos Lap csütörtöki száma közli azoknak a nevét, akiket a föld-művelésügyi miniszter kinevezett a zsidóktól átvett ingatlanok és egyéb vagyontárgyak tekintetében eljáró becslőbizottságok tagjainak. A Tiszántúli Mezőgazdasági Kama-ra területére Demjanovich Endre uradalmi intéző; (Gyalvári), Czece László téli gazdasági iskolai igazga-tót (Berettyóújfalú), Herkely József

káptalani jószágfelügyelő, gazd főta-nácsost (Nagyvárad), vitéz Martos Gyula földbirtokost (Pocsaj), Nadá-nyi Pál gazd. főtanácsost (Székely-hid), Pika Miklós gazd. egy. titkárt (Szatmárnémeti) nevezte ki. Az Erdé-lyi Magyar Gazdasági Egyesület-dr. Élő Dezső okleveles gazda (Bá-lyok) és Peliczay Sándor ny. gazd. felügyelő (Nagyvárad) nyert beosz-tást.

Menekülő „vácasok” Ukrajnában

Ezerszámra vándorol nyugatra Ukrajna népe, a bolsevista lövegveszély elöl

(M. kir. 2. honvéd haditudósító szd., Szabó Sándor zls.)
Ukrajna, november közepén.

A vöröskövű, rázós és fárasztó orosz úton végeláthatatlanul hőmpölyög nyugatra Ukrajna népe.

Legkülönbözőbb karavánok, tarka és rongyos csoportok hosszú sorai követik egymást: nagyjából kétféle: könnyű, nagykerékű panyefogaton, köhögősen vánszorgó faszéngázmotoros teherkocsikon, legtöbbször azonban az orosz puszták útjainak jellegzetes kétkerékű taligán tolják maguk előtt sivar eleitük sebtében összeszedett rongyait. Szakállas, bozontos hajú öregek, asszonyok, karonülő, csecsszózó gyerekek, lányok, férfiak zilált sokasága özönlök keletről: mint egy elszabadult, rémült népvándorlás.

Mióta tudják, hogy a németek hátrább veszik harcvonalukat s a Dnyeperre húzódnak, azóta a Dnyepertől keletre lévő területek népe menekül.

Ukrajna menekül.

A katonai csapatmozdulatok végtelen gépkocsioszlopai elöl az utak árkaiba húzódnak, vagy az utak mellé lapult erdők széleibe, de egy percre sem állnak meg, mintha valami rém elől futnának. A sovány, vézna lovak kehesen vonszolják a púposra rakott szekereket, a kerekek mélyre vágódnak a kőút melletti sárban, a férfiak, de még a nők is tolják és segítik a kordékat. Az asszonyok karjukon cipelik gyermekeiket, a járnai tudók ott vonszolják fáradt testüket a menetben, a kocsikon csak az öregek és a betegek ülnek.

Csendben.

Valami fájdalommal mély és szomorú csendben: olyan ez a riadt menekülés, mint az őserdők sokszor ismétlődő tragédiája: hátul lángol a föld, égnek a fák, tűz és füst minden és mögöttük terpeszkedik a vörös felleg, ezernyi veszedelmével. Véres szuronyerdők, a G. P. U. börtönök és bitófák, tarkólövés megéhség és az ólomhanyó emberfeletti kinszenvedése. A vézna, beteges arcokon, a lázasan és bambán bámuló szemeken, de a legkisebb karonülő éhes sírás is ott a rettenetes félelem, ame-

lyet a moszkvai vörös hóhérok viszatérése szakasztott fel Ukrajna népében.

Elég volt nekik a bolsevizmusból. A Dnyeperen túlról indultak el és ahogy hajtotta őket a háború tomboló szele, úgy jöttek. Népes városok, községek és faluk szedték fel holmijukat és vágtak neki nyugatnak, ahol a békés és nyugodt életet remélik. Hetek óta tiporják az utakat, átvágtak a Dnyeperen is, és mint a tatár hordák közeledésének hírére, úgy riasztották fel útjukban a népet: és nem maradt ott senki. Ott hagyták az amerikasziú Charkovot, de még a dnyeperparti fővárost, az „Arany-Kievet” is, a Rom-utca kiürült, a kupolás templomokból megint kiköltözött a hit, ott maradt a romjaiban is szép Gomel. Szmolenszk, ahogy egyik német haditudósító írta, csak földrajzi pont maradt a végtelen orosz pusztákon.

Menekülnek a városok. Menekül a falu, a legutolsó rongyos muzsik falu is.

Mögöttük tombol a harc. Amit meghagyott a háború eddig, azt el-

pusztítja a bolsevista dúh.

Mert rettenetes a muzsikok büne: mertek élni ezek a szerencsétlen emberek, el merték fogadni a győztes megszállók kenyerét és azután azzal a lusta, fáradt orosz tempóval dolgoztak is valamit. Ezt Moszkva nem bocsátja meg nekik. Hanem rettenetesen megbosszulja. Tudja ezt az ukrán nép.

És elindult nyugatnak. Nem tudja hova, nem tudja miért, nem kíváncsi rá, nem is kérde, talán nem is akarja tudni, csak mehessen valahova, ahol élhet és ahova nem ér el már Moszkva keze.

És nyikorognak a kétkerékű taligák kerekei, a fogatok majdnem összelapulnak a terhük alatt, a lerongyolódott emberek, éhezve, fáztva, piszkosan gyurják a kilométereket.

Senki sem néz vissza.

Valamelyik úton, ott a mocsárvidéken találkoztam egy ilyen karavánnal. Többszázan is lehetnek, napok óta jöhettek már a Dnyeper és a Dnyeszna háromszögből. Csipősen fujt a szél, az októberi égen fekete felhőket sodort, a fák már sárgultak és a nedves levegő is nehezebb és fullasztóbb lett.

Ott állt a karaván az árokparton. Dideregve, rongyos öltözetekben, sokan mezítláb és éhezve. Egnéhány asszony rőzsláng mellett ku-

„A győzelem biztos, de döntő időkben minden erő összefogására van szükség”

A felhatalmazási vita folytatása a képviselőházban

Budapestről jelentik: (MTI) A képviselőház csütörtök délután folytatta a felhatalmazási javaslat tárgyalását.

Pap Mihály, mint gazdaképviselő főként mezőgazdasági kérdésekkel foglalkozott és kérte a gazdák támogatását és pártolását. A javaslatot nem fogadta el. — Gróf Festetics Domonkos (MEP) kérte a hadigondozottak illetményeinek pontos kiutalását és a kisczadák megsegítését. — Nagy Ferenc (Függ. Kisg.) hangzott fel, hogy a jövő Magyarországának népi Magyarországnak kell lennie. A legerősebb tartópillére a nemzetnek a parasztság és ezért azt gazdasá-

gilag minden körülmények között erősíteniük kell. — Váro György a székelységgel foglalkozott és a székelység számára megfelelő életet kért. Szükségnek tartja a székelységnek az egész Keleti Kárpátok vidékére való kiterjedését. A javaslatot elfogadta. — Ifjabb Tatar Imre (Nyilas) szerint a háborús pénzügyi helyzet helyreállítása a zsidóbirókókból és vagyonokból történhetik. Ezekből kell beállítani a dézsmát. A javaslatot nem fogadta el. — Vitéz Zerinyi Szilárd (MEP) az összeférhetetlenségi reformszükségességét hangzott fel és olyan szövegezést tart ideálisnak, amely kifejezetten megtiltja, hogy a képviselők kijárásokkal foglalkozzanak. — Kuhajda Vilmos a kisiparosság időszerű kérdéseit tette szóvá. A zsidótörvény végleges megoldása a kisiparban is igen sürgős. Erélyes szavakkal kelt ki a feketeipar ellen és hangzott fel, hogy a küzdelemnek már a termelés ellenőrzésénél kell kezdődnie. A kisiparosság az a réteg, amely a nemzeti áldozatokból mindig kivette a maga részét.

Hamm Ferenc (délvidéki) a hazai német népcsoport időszerű kérdéseivel foglalkozott. A német népcsoport állandósága őszinte és változatlan maradt a haza iránt. Az öntudatos hazai nemzeti szocialista népmérséklet egyúttal a legjobb magyar állampolgár. Az államvezető magyar nép és a hazai népmérséklet között zavartalan összhang, kölcsönös jóakarattal és együttműködéssel áll fenn. A hazai népmérséklet itt akar élni az őseitől öröklött rögn és annak megvédéséért hajlandó minden áldozatra. Beszéde végén annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a győzelem biztos, de döntő időkben minden erő összefogására van szükség

van. A megajánlási javaslatot elfogadta. Török Tibor elnök ezután félbeszakította a vitát s megállapították a napirendet.

Vitéz Jaross Andor bejelentette Ince Antal és Nagy László képviselők mentelmi jogának megsértését. Ennek szabályszerű tárgyalását és alapos megvizsgálását kérte.

Török Tibor elnök bejelentette, hogy az ügyet a mentelmi bizottság elé utalja. A Ház csütörtöki ülése ezzel véget ért.

December 6-án hősi emlékművet és országzászlót avat Ürvend község

Nagyvárad, dec. 3. Örvend község Miklós napján, december 6-án avatja fel országzászlóját és hősi emlékművét. Az ünnepély sorrendje a következő: Dél előtt 10 órakor: Felvonulás a község házához a református templomhoz. Negyed 11 órakor: Országzászlót a református templomban megáldja dr. Szabó Lajos lelkipástor, egyházmegyei tanácsbíró-főjegyző.

11 órakor: Országzászló és Hősi Emlékmű felavatása. Országzászló lobogót Ürvend községnek felajánlja Majdör László cserkészparancsnok. Avató beszédet mond Kortsáros László országgyűlési képviselő, az Ereklés Országzászló Nagybizottság kiküldöttje. Országzászlót átveszi és Örvend község előljáróságának átadja Magyar Sándor református lelkipástor, az ürvendi Országzászló Bizottság elnöke. Szavaltatok. Hősi emlékmű megkoszorúzása.

Fél 1 órakor Közösbéd. Köszöntések. Este: Hazafias ünnepély a református népiskola tantermében.

„Fekete” húsfeldolgozó üzemet létesített tíz nagyváradi hentes

Nagyvárad, dec. 3. A nagyváradi királyi ügyészséghez érkezett feljelentés nyomán nagyszabású bűnügyben kezdte meg a vizsgálatot a rendőrség. Beigazolást nyert, hogy 8—10 fősmert nagyváradi hentes és mászörös engedély nélkül szövetkezetet alakított és a város egyik rejtettebb helyén húsfeldolgozó üzemet létesített, amelyben eddig mintegy 12 marhát vágtak le és dolgoztak fel „feketén”.

A tisztiorvosi hivatalnak nem volt tudomása az üzem működéséről és így sem a helységet, sem a vágószerszámokat nem vizsgálhatta felül. Az üzem olyan húst is feldolgozott, a

mely erre a célra nem volt alkalmas. Különösen felvágottakat, parizert és kenőmájast gyártott nagy mennyiségben a szövetkezet, míg a vágásra szánt állatokat szintén „feketén” vásárolták össze a falusiaktól.

Pénteken reggel kezdte meg az ügy szereplőinek kihallgatását a rendőrség és már az első órában behírosodott, hogy súlyos bűncselekményi követtek el a szövetkezet tagjai, kikre ezért szigorú büntetés vár.

Az ügyben szereplők neveit, valamint a részleteket egyelőre a nyomozás érdekében nem közöljük. A vizsgálatot nagy erővel folytatják.

Szombaton dr. Gyöngyössi István tart előadást a Jogászegyletben

A Jogászegylet nagyváradi csoportjának előadássorozata keretében legközelebb dr. Gyöngyössi István királyi főügyész tart előadást „A büntetőjog fejlődésének újabb irányai egyes dogmatikai kérdések tükrében” címmel. Az előadás december 4-én, szombaton délután fél 6 órakor lesz a kir. ítélőtábla dísztermében.

Dr. Gyöngyössi István mint gyakorlati jogász a jognak széles területén működött. Mint Bihar vármegye volt tiszti főügyésze főleg közgazgatási és magánjogi kérdésekkel foglalkozott, mint királyi főügyész pedig a büntetőjogban mélyedt el. Előadását a nagyváradi jogászörök érdeklődéssel várják.

Az ülésen a Magyar Jogászegylet minden tagja részt vehet, vendégeket is szívesen látnak.

Dr. Soós István polgármester személyesen vizsgálja felül a Hajó-téri megálló ügyét

Nagyvárad. Ismeretes, hogy a legutóbbi törvényhatóság bizottsági közgyűlés határozata értelmében megszüntették a Hajó-téri villamosmegállót és ehelyett a szeszgyár előtti, korábban megszüntetett megállóhelyt állították vissza. Ez az intézkedés azonban, amely a szeszgyár igazgatójának a közbenjárására történt, súlyosan érinti a velencei lakosok érdekeit s ezért szerdán délben küldörtéséleg jelentek meg a polgármester előtt. Több száz aláírással emlékiratot nyújtottak át s előadták, hogy a Hajó-tér felé több telep lakossága közlekedik, a közvetlen környékről is igen sokan használták ezt a villamos megállót, amely a „C” kocsis vonalának mindig a legforgalmasabb megállóhelye volt s ezzel szemben a szeszgyár előtti megálló visszaállítása viszonylag kevés embernek érdeke. A polgármester megígerte, hogy szombaton délelőtt személyesen fog helyszíni szemlét végezni az ügyben s amennyiben méltányosnak találja, teljesíteni fogja a velenceiek kérését.

Leventék ligyelem!

Nagyvárad thj. város Leventepartnoksága és egyesületi elnöksége elrendeli, hogy a Kormányzó Ur Öfö-méltósága magas névnapjának alkalmából rendezendő műsoros ünnepségen, a Levente Otthonban (Deák Ferenc-utca 3), a torlódás elkerülése végett az alábbi beosztás szerint jelenjenek meg:

Szombaton, 4-én este 7 órakor a 9, 10, 11, 12, 13, 14 és 22-es számú csapatok és ejtőernyősök.

Vasárnap délelőtt 5 órakor: a két fiú polgári, a premontrei, a Szent László gimnáziumok, Kereskedelmi és Gépipari Iskolák és a Postás Tanfolyamok Nagyváradon időző leventekötelek tanulóit.

Hétfőn délután 3 órakor az 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 számú levente csapat. Hétfőn este fél 6 órakor a 15, 16, 17, 18, 19 és 20-as számú levente csapatok.

Belépő díj nincsen. Műsor megvalósítását kérjük. A leventék hozzátartozóit is szívesen látjuk. **Elnökség.**

Szatmáron szombaton és vasárnap országos jelentőségű ipari és kereskedelmi értekezlet lesz

Az ország legelső közigazgatási képviselői látogatnak el Szatmárra

A legnagyobb politikai pártnak, a Magyar Élet Pártjának kebelében megalakult az Ipari és Kereskedelmi Blokk, mely a párt tagjai közül azokat sorozta be tagok gyanánt, akik az ország gazdasági életében jelentős szerepet játszanak.

Ha egy fontos gazdasági természetű törvényjavaslat készül, mielőtt azt a Ház elé terjesztik, a párt ipari és kereskedelmi blokkja tárgyalja le és csak a szakértő blokk simításai után kerül a javaslat a Ház elé. Ebből látható, hogy ennek a blokknak lényeges szerepe van az ország gazdasági életében.

A blokk elhatározta, hogy az ország jelentősebb kereskedelmi és ipari városait sorra látogatja, hogy helyi tapasztalatainak növelésével hathatósabban működhessék közre a gazdasági törvények megalkotásánál. Eddig ilyen látogatást tettek a múlt hónapban Pécsre és most másodiknak jönnek Szatmárnémetibe.

A blokk elnöke Laky Dezső volt miniszter, titkos tanácsos, egyetemi tanár és előreláthatólag a blokk tagjai közül mintegy húszan látogatnak

el Szatmárnémetibe. A blokk kiipari részének elnöke, Szücs Kálmán szatmári képviselő, akinek a fáradozásai következtében vált valóra a szatmári értekezlet gondolata.

A képviselők szombaton délben 2 óra 45 perckor érkeznek meg a sebesvonattal, ahol fogadtatásukra Szatmár gazdasági vezetői vonulnak ki. Szombat délután a blokk tagjai az ipari üzemeket és szervezeteket tekintik meg, majd este a Pannóniában közös vacsorán vesznek részt.

Vasárnap délelőtt a blokk tagjai az Iparos Otthont és a társulati székházat tekintik meg, valamint az Iparos Aggmenházat, majd 11 óra 30 perckor kezdődik meg az ülés az Iparos Otthon dísztermében.

Az ülésen Laky Dezső v. miniszter az iparos szervezetekről, Czermann Antal képviselő az ipari adóztatásokról és Molnár Dezső képviselő az anyaggyártás kérdéseiről fog beszélni. Vasárnap délben az Iparos Otthonban társaság lesz, a délutáni az iparos és kereskedő társadalom körében töltik el, majd az esti szemlélyvonattal hazautaznak.

A felemelt üzemi díjtöbbleteket a bérlők a bérek arányában tartoznak a tulajdonosoknak megtéríteni

A főhatalom újlag átvétele után a Háztulajdonosok Szövetsége azonnal megtette a szükséges lépéseket a román üzemi szabályrendelet egyik legsérelmesebb rendelkezésének megváltoztatása iránt.

Nevezetesen igen súlyos sérelem volt a háztulajdonosokra az, hogy a vízdíjakat nem az általuk és a bérlők által tényleg elfogyasztott vízmennyiség egység árában, hanem az úgynevezett „főhely” rendszer alapján megállapított általános összegben irták elő és ha az engedélyezett vízmennyiségnél több vizet fogyasztottak, úgy a többletfogyasztás egységárait ezen felül megfizetni tartoztak.

A Szövetség kitartó fáradozásai eredményre is vezettek, mert az új Vízvezetési és Csatornázási szabályrendelet ezt a méltánytalan és igazságtalan díjkivetési rendszert megszüntette és e helyett a tényleg elfogyasztott vízmennyiség árának a megfizetését írja elő.

Ez a módosítás azonban lényeges bevételi csökkenést eredményez és ennek következtében, valamint egyben a folyton növekvő drágulások folytán az üzemek az eddigi egységárak lényeges emeléséhez rágaszkodtak.

Az üzemek vezetőségei ebben a tekintetben is a legnagyobb megértéssel fogadták a Szövetség ebbeli előterjesztéseit, amelyekkel a díjak emelésének a mérséklésére törekedtek. Ugyancsak ilyen teljes jóindulatot tanúsított a Szövetség vezetősége törekvéseivel szemben

városunk polgármestere, aki az új, közgyűlésileg megszavazott szabályrendeletnek kormányhatósági jóváhagyása iránti felterjesztésében, még azt a kérelmet is előterjesztette, hogy a belügyminiszter a felemelt üzemi díjakat adómentesen és akként hagyja jóvá, hogy ezek a bérlőkre átháríthatók legyenek.

Az üzemi díjemelésekkel kapcsolatban ugyanis természetesen felmerült az a kérdés is, hogy ezeket a felemelt díjtöbbleteket kik tartoznak fizetni.

A háztulajdonosok-e, — akikkel szemben a bérek az 1939 szeptember 1-iki alapon rögzítve vannak és akik ennek folytán a minden téren folyton növekvő drágaság dacára a béreket nem emelhetik, — avagy a bérlők-e, — akik az üzemi szabályrendelet szerint ezeket a díjakat voltaképpen fizetni kötelesek.

A Háztulajdonosok Szövetsége mindjárt kezdetben azt az álláspontot foglalta el, hogy ezeket az üzemi felemelt díjtöbbleteket a bérlők, — annak ellenére, hogy ezeket a többleteket éppen úgy, mint eddig kivetett ily díjakat is a háztulajdonosok terhére írják elő, — az általuk fizetett bérek arányában a háztulajdonosoknak visszatéríteni tartoznak.

Ennek az álláspontnak a Szövetség elnöki tanácsának egyik tagja a helyi napilapok f. évi szeptember havában megjelent számaiban közölt szövegekben kifejezést is adott és felsorakoztatta azokat az

üzemi és lakásbérleti szabályrendeleteket, amelyek fejtegetéseit alá támasztották és igazolták.

Érdemben azonban ekkor még nem döntött a Háztulajdonosok Szövetsége, miután bevárni kívánta az új vízvezetési szabályrendelet jóváhagyását. De, mert a szabályrendelet jóváhagyása mindeztideig nem következett be és viszont az üzemek megkezdhették a felemelt üzemi díjtöbbletek behajtását, a háztulajdonosok érdekei szempontjából az érdemleges döntést továbbra halasztani nem lehetett.

Ezért a Szövetség a f. évi december 1-én, majdnem összes tagjai részvételével megtartott elnökségi ülése újra tárgyalás alá vette a város polgáraitól nézve oly fontos kérdést. Áttanulmányozta az elnöki tanács a víz, a csatornázási, a kéményseprési és a köztisztasági üzemi, valamint a február 1-én életbe lépett új Lakásbérleti szabályrendelet összes vonatkozó rendelkezéseit és ezek alapján megállapította, hogy az összes közüzemi díjak a vonatkozó szabályrendeletek értelmében voltaképpen a bérlőket terhelik és hogy ezeket a tulajdonosok, bárha a város ezeket tőlük hajtja be, a bérlőktől az általuk fizetett bérek arányában visszakövetelhetik.

Megállapította továbbá az elnöki tanács, hogy városunkban a háztulajdonosok az esetek legtöbbszörében bérlőkkel olyan megállapodásokat létesítettek, amelyek értelmében a kialakított bérösszegekben nemcsak az alapberek, de a mellékdíjak, vagyis tehát az üzemek szolgáltatásaiért fizetett díjak is bennfoglalva vannak és ezért a háztulajdonosok ilyen bérmegállapodások esetében a szerződés megkötése időpontjában már fennállott üzemi díjakat nem követelhetik.

Ellenben azok az üzemi díjak, amelyeket az üzemek a háztulajdonosoktól az újabb bekövetkezett díj felemelések következtében szednek be, a dolog természete szerint a szerződés megkötésekor megállapított összegekben befoglalva nem voltak és nem lehettek és ezért ezeket a felemelt üzemi díjtöbbleteket a háztulajdonosok bérlőiktől teljes joggal követelhetik és viszont ezeket a bérlők a háztulajdonosoknak a különbeni törvényes következmények terhe alatt visszatéríteni tartoznak.

T. S.

Pályázati hirdetmény

Nagyvárad thj. Város Közlölet Szövetkezet 1944 január 1-től megüresedett pénztárosi állásra pályázatot hirdet.

Pályázhatnak kereskedelmi érettségivel vagy ennek hiányában a kettős könyvvitelen gyakorlati tudást szerzett erkölcsi és esetleg anyagi garanciát nyújtani tudó, kellő bizonyítványokkal rendelkező keresetny származású férfiak és nők.

Illetmény költségvetésileg biztosított havi 180 P alapfizetés és 3640—1943. M. E. rendelettel megállapított pótlékok.

Kérelmek bizonyítványokkal felszerelve Nagyvárad thj. Város Szövetkezet hivatalába (gróf Teleki Pál-utca 3. földszint) 1943 december 8-áig nyújtandók be.

Nagyvárad thj. Városi Közlölet Szövetkezet:

Dr. Soós István s. k.,
polgármester,
mint szövetkezeti elnök.

A kiadmány hiteltelül: Hankovits s. k.,
szövetkezeti igazgató.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

Vitéz Bonczos Miklósné Nagyváradon.
 Vitéz dr. Bonczos Miklós államtitkár felelősége több napot Nagyváradon töltött. Szerdán fugyivásrhelyi rokonait látogatta meg, csütörtökön pedig tovább utazott Debrecenbe.

JÉZUS SZIVE FELAJÁNLÁS AZ IRGALMASOK TEMPLOMÁBAN. F. hó 8-án, Szeplőtelen Fogantatás ünnepén, reggel a 8 órai szentmise után, az Irgalmasrend kórházát és betegeit Jézus Szent Szívének ajánljuk fel. Megelőzően, f. hó 5, 6, 7-én, vasárnap, hétfőn és kedden, mindennap délután fél 5 órakor, litániával egybekötött tridumot tartunk. A szentbeszédet *Béteky Ferenc* hittanár tartja. Kérjük a hívőknek a bensőséges ünnepen minél nagyobb számban való megjelenését, hogy a betegek és az egész világ szenvedéseire Jézus Szent Szívének irgalmát lecselkeljük.

Megalakult a Vöröskereszt helyi csoportja Fugyivásrhelyen. Fugyivásrhely községében — a vidéki tagozatok sorában az elsők között — november 28-án alakult meg népes közgyűlés keretében több mint száz taglétszámmal a Magyar Vöröskereszt ottani tagozata. A tisztikart a következőképpen választották meg: Elnök: Fodor József református lelkész, elnöknő Rogge Károlyné, alelnök: Rogge Károly vezetőjegyző, alelnöknő Fodor Józsefné, ügyvezető elnök: Floriáncs Endre római katolikus plébános, jegyző Pethő Gyula református segédlelkész, titkár Fehér Gyula római katolikus igazgató-tanító. Az alakuló közgyűlés jegyzőkönyvi elismerést és köszönetet szavazott dr. Hrivnyák László körorvosnak, aki a szervezés nehéz munkáját fáradhatatlan szorgalommal s határtalan ügyszeretettel végezte el.

MÁRIA ÜNNEPÉGE A PREMONTEI GIMNÁZIUMBAN. A premontrai gimnázium Mária-Kongregációja december 7-én, délután 5 órakor a gimnázium dísztermében ünnepélyt rendez. December 8-án 9 órakor ünnepélyes mise lesz a premontrai templomban, amelyet dr. *Schiffert Béla* apostoli kormányzó helynök, pápai protonotárius celebrál. Erre az ünnepélyre a papságot, szerzetes rendeket és apácákat, szülőket, az öreg diákokat, hívőket, társintézeteket és tanári karukat szeretettel meghívja a Mária Kongregáció. Tetszés szerinti adományokat elfogadunk, a tiszta jövedelem felét a katolikus diakolthoz juttatva fordítjuk. Az ünnepélyt perenyi pontossággal kezdjük.

Háztulajdonosok figyelmébe! Az országos köztisztasági díjak pontos kiszámítása megtudható a Háztulajdonosok Szövetsége irodájában. Teleki Pál-u. 2.

EGERBE HELYEZTÉK CSONT LÉNÁRT IRGALMASRENDI ALPERJELT. Csonst Lénárt irgalmasrendi alperjel és fotiész. gyógyszerésszel felettes hatósága Egerbe, az anyaházba helyezte az ottani gyógyszerész vezetőjének. Az irgalmasrend kiváló tagja két éve működik Váradon s ez idő alatt sokak tisztelétét szerezte meg. Sokszor hallottuk csengő hangját templomainkban felcsendülni, mert mindig szívesen működött közre az énekekben.

A Kereskedelmi Csarnok felhívása a keresztény fűszerkereskedőkhöz. A Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok, mint a Kereskedők Országos Egyesületének törzstagja felhívja a nagyvárad keresztény fűszerkereskedőket, hogy a folyó évi december hó 3-án este 7 órakor tartandó szakosztályi ülésen jelenjenek meg, a titkári hivatalban (Szent László-tér 4. sz. Sas palota I. emelet.) A Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok, mint a Kereskedők Országos Egyesületének törzstagja.

IPAROSHIREK. A vas- és fémipari szakosztály elnöksége értesíti tagjait, hogy folyó hó 5-én, azaz vasárnap délelőtt 11 órakor beszámoló gyűlést tart. Felhívjuk tagjaink figyelmét, főképpen mindazokat, akik szerszámgyártókat villamosenergiával hajtják, okvetlenül megjelenni szíveskedjenek, mert a letiltó rendelkezés ügyében is tájékoztatást nyújt az elnökség. Felhívjuk mindazon tagjaink figyelmét, akik a tüzelő közszén utalványt nem vették át, haladéktalanul jelentkezzenek az irodában, mert az utalványok 7-től hatályukat veszítik.

Volt 4-es honvédekét kérem, hogy folyó hó 4-én, este 7 órakor, a Tűzharcos székházban megjelenni szíveskedjenek, lehetőleg teljes számban. Vitéz Skultéty László t. szd. elnök.

BUTOROKBÓL ma is nagy választék ARTA butorüzlet, Pannónia épület, Bethlen István-utca 2.

FELHÍVÁS A CIPÉSZIPAROSOKHOZ. A Cipészipari Szakosztály felhívja tagjai figyelmét, hogy tagsági könyvüket december hó 8-ig okvetlenül szíveskedjenek beadni a Szakosztály hivatalában, valamint arra is, hogy petróleum utalványukat f. hó 15-ig okvetlenül váltsák ki, mert a ki nem váltott utalványok érvényüket veszítik. Elnökség.

Esküvő. Engel Éva és Jankovics Tibor folyó hó 4-én délután 5 órakor tartják esküvőjüket a Szent László templomban.

Harsányi Zsolt temetése. A MOT jelenti: A Farkasréti temető halottas házából csütörtökön temették el Harsányi Zsoltot. A kormány képviseletében Antal István dr., a miniszterelnök képviseletében bárciházi Bárczy István államtitkár, a kultuszminiszterium részéről Fái Fáy István államtitkár jelent meg. A Corvin-köszorúsok nevében Csathó Kálmán, a Sajtókamara nevében Gáspár Jenő búcsúztatta. A temetési szertartást Ravasz László református püspök végezte.

Értesítés. A Nagyvárad és Vidéke Ipartestület Ruházati és Textiliparosok szakcsoportja felkéri a kalaposiparosokat, hogy zselatin utalvány átvételét végezt 3 napon belül a szakosztály irodájában megjelenni szíveskedjenek Elnökség.

A könnyű és mosolyos filmje
Hazajáró lélek
 Főszerepben: Karády Katalin Páger, Csontos, Mály és Kiss Manyi a CASINO-ban

BELVÁROSI Csak 16 éven felülieknek!
Kölcsönkért férjek
 Simor, Szilassy, Raffay B., Vaszary Piri, Bilicsy, Juhász, Maklár

December 4-én közgyűlést tart a Hegyközség. A nagyvárad Hegyközség 1943. december 4-én délután 4 órakor, határozatképtelenség esetén pedig vasárnap, december 5-én délelőtt 11 órakor rendes közgyűlést tart a városháza közgyűlési termében. Táragsorozat: 1. Évi jelentés. 2. 1944. évi költségelirányzat tárgyalása. 3. 1944. évi működési terv. Felkérem a szőlő- és gyümölcsös birtokosokat, hogy a közgyűlésen minél nagyobb számban megjelenni szíveskedjenek. Nagyvárad, 1943. november 29. Bartsch Sándor sk. hegyközségi elnök.

Háromnapos szünet lesz a római katolikus iskolákban is. Esztergomból jelentik: (MTI) A Magyar Kúria jelenti: Serédi Jusztinián bíboros-hercegprímás a vallás- és közoktatási miniszter intézkedéséhez hasonlóan december 6, 7 és 8. napjain az ország összes katolikus iskoláiban szünetet rendelt el.

A kezdődő érelmeszesedés kezelésében reggel felkeléskor egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz megfelelő bélműködést, jó gyomormozgást és kielégítő anyagcserét biztosít, s így jelentősen hozzájárulhat a magas vérnyomás lezállításához. Kérdezze meg orvosát!

Uj nagyvárad i igazgatónő
 Kiss József tankerületi királyi főigazgató Maizner Jánosné Walter Edith tanárnőt, a nagyvárad állami szakirányú iparostanonc iskolák női tagozatának vezetésével, mint helyettes igazgatónőt megbízta.

A tankerületi kir. főigazgatónak ez az intézkedése egy jelentékeny tanári és pedagógiai munkásságot jutalmaz, mert az új nagyvárad i igazgatónő egyik legértékesebb tagja a város tanári társadalmának. Maizner Jánosné már az első világháború idején értékes vöröskeresztes szolgálatot végzett és ezért hadikitüntetésben is részesült. Majd Debrecenben fejtett ki eredményes tanári működést. Onnan nyert kinevezést három évvel ezelőtt Nagyváradra az állami szakirányú iparos tanonciskolához.

Még debreceni tanársága idején, 1930-ban eredményes akciót indított azon céllal, hogy a magyar nők ruháikat a magyar néphimzések motívumaival ékesítsék. Ilyen irányú elgondolásait az egyik legelőkelőbb budapesti napilap hasábjain mondja el és sikerült rajzaival eredményesen érvel. Néprajzi kutató munkát is végez és mint ilyen, segítőtársa volt a bol-

dog emlékü Györfly István néprajzi tudósak. Párisban, Münchenben és Rómában rendezett magyar kiállításokat. Müncheni tanulmányútja során az Isár festőjének, Johann von Pitschnek, az Asam ösztöndíj tulajdonosának oldalán dolgozott, az Asam Schlossban.

A tankerületi királyi főigazgató megbízása valóban egy arra érdemes tanárnőt ért, aki egyébként itt, Nagyváradon 1944-ben érkezik el 25 éves tanári évfordulójához.

MEGHÍVÓ.
 A Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok, mint a Kereskedők Országos Egyesületének törzstagja 1943. évi december hó 17-én este 6 órakor a Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok titkári hivatalában (Szent László-tér 4. sz. Sas palota, I. emelet) évi rendes közgyűlést tartja, melyre tagjainkat tisztelettel meghívjuk.
 Horváth Árpád s. k.,
 miniszteri biztos-elnök.
 Wargha Gyula s. k.,
 titkár.

- Táragsorozat.
1. Miniszteri biztos-elnök megnyitja.
 2. Titkári jelentés.
 3. Zárószóadás előterjesztése.
 4. Számvizsgáló jelentés.
 5. Felmentvény megadása.
 6. Évi költségvetés, elirányzat megállapítása.
 7. Az alapszabály 30. §-ának a) pontjába körülírt részleges változtatások.
 8. Indítványok.

Ipartestületi hírek
 Az ipartestület faipari szakosztálya felhívja tagjai figyelmét, hogy minden igénylést december hó 1-től 5-ig jelentenek a szakosztálynál. Igényléseket csak az Illetményjegyzék és az ipartestületnél bejelentett munkakönyvekre veszünk fel. Elnökség.
 Az ipartestület faipari szakosztálya felhívja tagjai figyelmét, hogy folyó hó 7-én, este 6 órakor taggyűlést tart az ipartestület udvarán lévő díszteremben és kéri a tagok pontos megjelenését. Táragsorozat: anyagigénylés és zárolt anyagok elosztásának módosítása.
 Egyben felkérjük tagjainkat, hogy a petróleum utalványukat folyó hó 15-ig vegyék át, mert ellenkező esetben a Közélelmezési Hivatal nem fogja kiadni.
 Elnökség.

KORONA Filmszínház Szombattól: **G. P. U.** A szovjet rémuralom titkai Pénteken utoljára: *Ilyen a feleségem*
 Százazrek szenvedése! Milliók filmje. Főszerepben Európa legszébb filmsztárja: LAURA SOLARI

SPORT

Nagy küzdelemnek ígérkezik a vasárnapi Kispest-NAC találkozó

Vasárnaphoz egy hétre befejeződik az NB I. őszi fordulója is. Az utolsó héten három mérkőzést játszanak a csapatok s így a hajrá alaposan igénybe fogja venni mind a játékosok, mind a szurkolók idegeit. A NAC-nak ugyan nincs semmi oka az izgalomra, hiszen őszi bajnokságát már behiztosította, legfeljebb az izgathatja a kedélyeket, hogy vajjon hány ponttalalékkal megy jól megérdemelt téli pihenőjére. Annál nagyobb a tülekedés a többi helyeken, mert a még elveszthető és nyerhető 6 pont alapján a többi 15 csapat akármelyike lezuhanhat a kiesési zónába és a sereghajtók közül is akármelyik előkelő helyet taposhat ki magának.

Kell tehát a pont a Kispestnek is, mert hiába áll 14 ponttal az 5. helyen, csak négy pont választja el a 13. helyen tanyázó Ujvidéktől. Eppen ezért vasárnap igen izgalmas mérkőzésre számítanak az Erzsébet-ligeti pályán. De a piros-feketéek egyébként is nagy súlyt helyeznek erre a mérkőzésre, mert hiszen a Karácsonyi Kupa előtt nem rossz hír-

verés lenne a csapat mellett a NAC-ot megverni, de meg — amint a kispestiek hangoztatják — az 5. hely is kötelez valamire.

A NAC vezetősége is átérzi a vasárnapi mérkőzés jelentőségét és kellőleg előkészíti a csapatot, de arról is gondoskodik, hogy jó kiadós műsora legyen az Erzsébet-ligeti pályának és éppen ezért meghívta az NB III.-ban játszó Érmihályfalvai LE csapatát a NAC utánpótlás csapata ellen egy barátságos mérkőzésre. Így a vasárnapi mérkőzések iránt még nagyobb az érdeklődés.

A csapat formájáról beszélgettünk dr. Sággy László szakosztály elnökkel:

— A csapat utóbbi gyengébb szereplésének könnyen megtalálhatjuk az okát — mondotta —, ha figyelembe vesszük, hogy augusztus 1. óta 21 mérkőzést játszottak le a fiúk. Ez nagy teljesítmény és ne csodálkozzon senki, ha a szezon vége felé kiütközik a fáradtság jele. A héten alaposabb edzéssel igyekeztünk elejét venni a további hanyatlásnak és máris biztosra vehető, hogy vasárnap már ismét a jó NAC-ot fogja látni a közönség.

SZINHÁZ

FELESÉG

Bókay János vígjátékának felújítása a Szigligeti Színházban

A Thália előadásában már látta a nagyváradi közönség Bókay János *Feleség* című vígjátékát. Akkor Kovács József alakította a férjet, Fényes Aliz a feleséget és Nagy István a férj jóbarátját, az orvost. A házastársi hűség problémája a Thália együttesének játékában vígjátékibb színezettel jelent meg. Most Horváth Jenő felfogása a drámához hozta közelebb a darabot s azt hisszük, ez jobban megfelel az író elgondolásának, ha művét vígjátéknak nevezte is. Mert bár a helyzetekben, amelyek a férj kalandja és a feleség színlelt hűtlensége következtében előállnak, sok a komikus elem, az asszony és anya hősi küzdelme a férj és apa visszaszerzéséért és megtartásáért a családban s az az alapeszme, hogy a hűtlenség egyformán fájdalmas és megrázó, bármelyik fél sérelmére követik is el, mélységesen komoly.

A Szigligeti Színház együttese gondosan kidolgozott előadásban juttatta érvényre a darab izgalmas feszültségeit s majdnem konvencionális, de a kitűnő író kezében soha közhelyessé nem váló igazságait. A jellemek élesen kidomborodnak, a szellemes párbeszédnek pattogó elevénységgel peregnék s az érzések meggyőző erővel fokozódnak a drámai kirobbanás határáig.

Mégis a férfiak alakítása jobb. Horváth Jenő különösen a felébredő féltékenységgel ábrázolására s a megbántott férfi önérzet és a bűntudat belső összeütközésének érzé-

keltetésére talált emberien igaz színeket. Borsy Béla a szemérmesen leplezett, becsületes, kitartó, de örök reménytelenségre ítélt szerelmet megindító közvetlenséggel jelenítette meg. A két kiváló színésznek néhány jelenetében a céltudatosan aprólékos kidolgozás, az átélés melegeivel egyesülten megragadó módon váltott ki komikus és majdnem tragikus hatást egyszerre. Ezzel művészien ütötték meg az élet nagy ellentéteit nagy fróli bravúrral hangsúlyozó vígjáték alaptónusát.

A hölgyek közül Lovassi Klárikának jutott a nehezebb feladat. Fényes Aliz játéka emlékével kellett megküzdnie. Gondos lélektan felépítéssel, minden részletre kiterjedő megfontoltsággal pótolta az intuíció itt-ott érezhető hiányát. Rokonszenves alakítása főként a megcsalt asszony belső összeomlását érzékeltető mozzanataiban vált kiemelkedővé. Szögi Arany szerepében van a legtöbb vígjátéki elem s az ő egyénisége alkalmas is ezek kiaknázására. Nem elég gördülékeny, de világos és a rejtett mellékzöngéket jól érzékeltető beszéde friss mozgással, élénk és kifejező arcjátékkal párosult. A vakmerő játékot űző, öntudatos és könyörtelen szerető alakját igen jól rajzolta meg.

A rendező finom fogásai hozzájárultak a minden részében megkapóan szép Bókay-darab előadásának sikeréhez.

(j. b.)

Színházi iroda közleményei

Szombaton délután egynegyed 4 órakor *filléres helyárrakkal* Jurik Julcsi felléptével az *Artatlan vagyok* című kacagató vígjátékújdonosság van műsoron.

Az *utód*, Bókay János nagy sikert aratott színjátékát szombaton este háromnegyed 7 órai kezdettel, közkívánatra ismét műsorára tűzte a színház.

Mikulás előadások gyermekek részére — tekintettel a megnyilvánult nagy érdeklődésre — vasárnap délután 11 órakor és hétfőn délután egynegyed 4 órakor lesznek. Szenzációs műsor! Fellépnek a társulat kedvencei! Sok móka, vidámság és kacagás! Jegyek elővételben már válthatók. „Ölcső helyárrak”! A színház igazgatósága kéri a n. é. közönséget, hogy gyermekeik részére küldendő csomagokat *névvel és nézőtéri hely megjelölésével* lássák el és úgy adják át a színházi pénztárban.

Ölcső helyárrakkal vasárnap délután *A két kapitány* kerül színre, míg vasárnap este háromnegyed 7 órakor rendes helyárrakkal a *Fekete Péter* van műsoron.

Diszeládás keretében Főméltóságú Kormányzó Urunk névpánjának megünneplésére hétfőn este háromnegyed 7 órai kezdettel Katona József: *Bánk bán* című történelmi drámája kerül színre. A „Bánk bán” hétfőn bemutató bérletben, kedden este A-bérletben megy.

HETI MŰSOR:

Péntek este háromnegyed 7 órakor: *Feleség*, A-bérlet 10.

Szombaton délután egynegyed 4 órakor: *Artatlan vagyok*.

Szombat este háromnegyed 7 órakor: *Az utód*.

Vasárnap délelőtt 11 órakor: *Gyermekek Mikulás matiné*.

Nagyvárad thj. város adóhivatala

ÁRVERÉSI HIRDETÉNY

Alulírott város végrehajtó közhírré teszem, hogy köztartozások fejében lefoglalt ingóságokra az 1925. évi 600 P. M. rendelet 67—69. szakasza alapján az első árverést 1943. december hó 9-én, a másodikat 1943. december hó 17-én a városi közraktárban (Szeptember 6-utca 2. sz.) kitűzöm.

Árverési feltételek:

1. Az első árverésen az egyes ingóságok csak az esetben kerülnek eladásra, ha az árverezők a becsérték háromnegyed része erejéig tesznek vételi ajánlatot.

2. A második árverésen azonban az ingóság becsértékre való tekintet nélkül, a legnagyobb vételi ajánlatot tevő birtokába megy át.

3. Az árverés megtartása, vagy megkísérlése esetén a behajtási illeték 8 százalékos.

4. A vételárat azonnal és készpénzben kell fizetni.

Nagyvárad, 1943. november 23.

LITERÁTI JANOS,

végrehajtó.

KIADÓTULAJDONOS: SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

A szerkesztésért felel: A kiadással felel:
Dr. Paál Árpád Dr. Virág Jeromos
főszerekesztő Szent László-nyomda R. T.
gazda-éj

Készült a Szent László-nyomda r. t. hőrforgógépén Nagyvárad, Szigligeti Paál-utca 2. szám

RÁDIO

SZOMBAT, DECEMBER 4.
Budapest I.

10.10 Országos Postászenekar.
11.15 Guttenberg György szalonzenekara
11.40 Nagy József előadása.
12.10 A rádiózenekar műsorából.
13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
14.00 Sári Elemér cigányzenekara
15.00 Szórakoztató muzsika.
15.30 Herczeg Ferenc csevegése.
16.20 Solymossy táncgyűttes.
17.00 Pest-buda utcalárma.
17.40 Roósz Emil szalonegyüttese.
18.10 Hangképek a finn Operaház Bánk bán díszbemutatójáról.
18.40 Küllögyi tájékoztató.
19.00 Rosita Serrano hangversenye.
21.10 Farkas Béla cigányzenekara.
22.40 Ki mit szeret?

Budapest II.

19.00 A földművelésügyi minisztérium mezőgazdasági felelője.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Télikabát ruhát legjobban vehet, eladhat Molnárnál, Bémer-tér 1. 219
Gyapjú vattelines női télikabát eladó. Tekei-u. 49. ajtó 2. délelőtt fél 12-től 4-ig. 170
Meteorkályha 76-os és kis dinamó eladó. Dankó Pista-u. 6. 171
Eladó egy nagyobb szénkályha. Bosnyák-u. 2. 179
Eladó 3 darab kisebb perzsaszőnyeg. Mezey Mihály-u. 6. ajtó 10. 177
Kombinált díofa butor kétszemélyes rekamiával eladó. Hegyessy Márton-u. 4.
Öcska diványokat és kárpitos ruhoz veszek. Földi, Tekei-u. 16. 175

Különféle

Fertőtlenítést, poloska, mely és mindennemű férgek irtását 38 évi gyakorlattal vállalja. Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27—56. 313

51/2%-os kölcsönt 5 évi törlesztéssel folyósít a Nagyvárad Népsszövetségi Hitelesítővétel, Nagy Sándor-u. 5. szám. 153

Zippzárjavítás felelősséggel, Jakeh műszerésznel. Kossuth-u. 5. 64

Menyasszony és koszorúleány művirág fejdíszek és kézi csokrok. Ezüst- és aranylakodalmakra csokrok és kosarak olcsón, szép kivitelben megrendelhetők. Ruhákra virágok rakáron, azonkívül hozott anyagokból is olcsón készülnek. Karácsonyi püspök-u. 52. (Erzsébet-ligeti sportpályánál.)

Cipészethe betársulnék 3000 P-vel. Címeket „Cipész” jellegre a kiadóba kérek. 174

Kölcsön 5 éves, 5 és fél százalékos költségmentesen Hitelesítővételnel. Bethlen István-u. 6. kapható. 129

Állást nyec

Fiatalabb jól főző mindenes azonnali felvétetik. Andrassy Gyula-utca 47. 163

16—18 éves ifjakat keres. Dreher-Hagenmacher Sörgyár. Jelentkezni lehet a váradszöllősi telepen 10—12 óra között. 169

Azonnaira keresek szakácsnét kereszteni uriházhoz. Cim a kiadóban. 173

Kifutófiú vagy leány felvétetik: „Apollo” drogéria. 172

Erős kifutófiút azonnaira felvesszek. Árpád vezér-út 112. párszög. 178

Állást keres

Kereszteni tisztviselő, több évi irodai gyakorlattal állást keres január elsejére. Címeket a kiadóba kér. 159